

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આવકવેરાના કમિશનર, અમૃતસર

વિરુદ્ધ

સ્ટ્રો બોર્ડ મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપની લિમિટેડ

એપ્રિલ ૨૮, ૧૯૮૯

[આર. એસ. પાઠક, સી. જે. અને એમ. એચ. કાનિયા, જે.]

આવકવેરાનો કાયદો, ૧૯૬૧ : કલમ ૩૩ અને ૮૦-ઈ-અનુસૂચિ ૫,
આઈટમ ૧૬-આકારણી કરનાર-સ્ટ્રોબોર્ડનો ઉત્પાદક-આવકવેરાના રાહત દર,
વિકાસની છૂટ અને કપાત માટે હકદાર-સ્ટ્રોબોર્ડ ઉદ્યોગ-કાગળ અને પત્પ

ઉદ્યોગનો ભાગ-સ્ટ્રોબોર્ડ-અભિવ્યક્તિ 'કાગળ અને પલ્પ' દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે કે કેમ.

સ્ટ્રોબોર્ડના ઉત્પાદક કરદાતાએ આકારણી વર્ષ ૧૯૬૫-૬૬, ૧૯૬૬-૬૭ અને ૧૯૬૭-૬૮ માટે આવકવેરાના રાહત દર, કલમ ૩૩ હેઠળ ઊંચા દરે વિકાસ છૂટ અને આવકવેરાના અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની કલમ ૮૦-ઈ હેઠળ કપાતનો દાવો કર્યો હતો. આવકવેરાના અધિકારીએ આ દાવાને આ આધાર પર નકારી કાઢ્યો હતો કે કરદાતાને પ્રાથમિક ઉદ્યોગ તરીકે વર્ણવી શકાતો નથી અને સ્ટ્રોબોર્ડનું ઉત્પાદન મૂલ્યાંકન વર્ષ ૧૯૬૬-૬૭ અને ૧૯૬૭-૬૮ ને લગતી સંબંધિત અનુસૂચિમાં 'કાગળ અને પલ્પ' શબ્દો દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યું નથી.

મૂલ્યાંકનકર્તાની અપીલ અપીલ સહાયક કમિશનર દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી. બીજી અપીલમાં, એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલે આકારણીકર્તાની એ અરજી સ્વીકારી હતી કે સ્ટ્રોબોર્ડનું ઉત્પાદન એ પ્રાથમિકતા ધરાવતો ઉદ્યોગ છે અને એવું માન્યું હતું કે આકારણી કરનાર તેના દ્વારા દાવો કરાયેલ વૈધાનિક છૂટ મેળવવા માટે હકદાર છે.

મહેસૂલના અનુરોધ પર કરવામાં આવેલા સંદર્ભ પર, ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે સ્ટ્રોબોર્ડ ઉદ્યોગને આવકવેરાના કાયદાની સંબંધિત અનુસૂચિમાં દેખાતા 'કાગળ અને પલ્પ' અભિવ્યક્તિમાં આવરી લેવામાં આવ્યો છે.

મહેસૂલની અપીલને નકારી કાઢીને, આ અદાલત,

ઠરાવ્યું : જ્યારે ઔદ્યોગિક પ્રવૃત્તિને પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુથી કરવેરાના રાહત દરની જોગવાઈ કરતા કાયદાના સંદર્ભમાં જોગવાઈ કરવામાં આવે છે, ત્યારે કાયદાની ભાષા પર ઉદાર બાંધકામ મૂકવું જોઈએ.[૭૭પઈ-એફ]

છૂટ માટેની જોગવાઈ નવા ઉદ્યોગોની સ્થાપનાને પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુથી કરવામાં આવી છે, અને ઉદ્યોગો તે છે જે સંબંધિત મૂલ્યાંકન સાથે સંબંધિત અનુસૂચિમાં વર્ણવેલ છે, જ્યારે અનુસૂચિ 'કાગળ અને પલ્પ' નો સંદર્ભ આપે છે, ત્યારે તેઓ હકીકતમાં કાગળ અને પલ્પ ઉદ્યોગનો સંદર્ભ આપવાનો ઇરાદો ધરાવે છે.આ અભિવ્યક્તિનો વ્યાપક ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.[૭૭પડી-ઈ]

ઉદ્યોગ (વિકાસ અને નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૧માં 'કાગળ અને પલ્પ' શબ્દપ્રયોગમાં પેપરબોર્ડ અને સ્ટ્રોબોર્ડનો સમાવેશ થાય છે.ન્યૂઝપ્રિન્ટ,

પેપરબોર્ડ અને સ્ટ્રોબોર્ડનો સંબંધિત એન્ટ્રીમાં ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે જેથી તે સ્પષ્ટ થઈ શકે કે તેઓ 'પેપર' શબ્દના અર્થમાં સામેલ છે. પ્રક્રિયા અથવા 'ઉત્પાદન સ્ટ્રોબોર્ડ' કાગળના ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા સાથે સમાન છે. [૭૭૫ જી-એચ; ૭૭૬ એ]

આ સંજોગોમાં, તેમાં કોઈ શંકા નથી કે સ્ટ્રોબોર્ડ ઉદ્યોગ કાગળ અને પલ્પ ઉદ્યોગનો એક ભાગ છે અને આકારણી કરનાર, જેનું ઉપક્રમ ઉદ્યોગો (વિકાસ અને નિયમન), ૧૯૫૧ની કલમ ૧૦ની શરતોમાં નોંધાયેલું હતું, તે તેના દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલી છૂટ મેળવવા માટે હકદાર છે. [૭૭૫ ઈ]

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૫૧૯-૫૨૧/૧૯૭૫.

આઈ ટી સંદર્ભ નંબર ૩૦ થી ૩૨/૧૯૭૩ માં પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના ૯/૫/૧૯૭૪ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા વતી જી. સી. શર્મા, સુશ્રી એ. સુભાશિની અને કે. સી. દુઆ.

પ્રતિવાદી માટે ડૉ. વાય. એસ. ચિતાલે, આર. કે. જૈન, રાકેશ ખન્ના
અને સુશ્રી આભા જૈન.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

પાઠક, સી જે : વિશેષ રજા દ્વારા આ અપીલ પંજાબ અને હરિયાણા
હાઈકોર્ટના ચુકાદા સામે નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે, જેમાં પ્રતિવાદી-એસેસીની
તરફેલામાં આવકવેરાના સંદર્ભનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

આકારણી કરનાર સ્ટ્રોબોર્ડ બનાવે છે.આકારણી વર્ષ ૧૯૬૫-
૬૬,૧૯૬૬-૬૭ અને ૧૯૬૭-૬૮ (સંબંધિત અગાઉના વર્ષ સંબંધિત કેલેન્ડર
વર્ષ ૧૯૬૪,૧૯૬૫ અને ૧૯૬૬ છે) માટે, કરદાતાએ આવકવેરાના રાહત દર,
ઊંચા દરે વિકાસની છૂટ અને આવકવેરાના કાયદા, ૧૯૬૧ની કલમ ૮૦-ઈ હેઠળ
જીજ્ઞાના આધાર પર કપાતનો દાવો કર્યો હતો કે સ્ટ્રોબોર્ડનું ઉત્પાદન એ પ્રાથમિકતા
ધરાવતો ઉદ્યોગ હતો.આકારણી વર્ષ ૧૯૬૫-૬૬ માટે આકારણી કરાયેલ કુલ
આવક રૂપિયા ૧૭,૭૧,૩૩૪ હતી અને ૮૦ ટકાના મૂળભૂત દર સામે કરદાતાએ
રૂપિયા ૧૦,૦૦,૦૦૦ સુધી ૩૫ ટકાના દરે અને બાકીની રકમ પર ૨૬ ટકાના દરે

છૂટનો દાવો કર્યો હતો.આવકવેરાના અધિકારીએ રૂપિયા ૧૦,૦૦,૦૦૦ સુધી ૩૦ ટકા અને બાકી રકમ પર ૨૦ ટકા સુધીની છૂટની મંજૂરી આપી હતી.આકારણી વર્ષ ૧૯૬૬-૬૭ માટે કરદાતાએ આવકવેરાના અધિનિયમની કલમ ૩૩ હેઠળ ૧ એપ્રિલ, ૧૯૬૫ પછી સ્થાપિત મશીનરીના મૂલ્ય પર ૨૫ ટકાના દરે ૩૪,૨૮૭ રૂપિયાની વિકાસ છૂટનો દાવો કર્યો હતો, પરંતુ છૂટને માત્ર ૨૦ ટકાના દરે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.કરદાતાએ કલમ ૮૦-ઈ (૧ એપ્રિલ, ૧૯૬૬થી અમલમાં આવતા નાણાં અધિનિયમ, ૧૯૬૬ દ્વારા ઉમેરવામાં આવેલ) હેઠળ પણ લાભનો દાવો કર્યો હતો, જે આવકવેરાના અધિકારી દ્વારા સ્ટ્રોબોર્ડના ઉત્પાદનમાંથી પ્રાપ્ત ૮,૧૭,૪૮૫ રૂપિયાની આવકની હદ સુધી હતો.આ ઉદ્યોગનો ઉદ્દેશ આવકવેરાના અધિનિયમની પાંચમી અનુસૂચિમાં આઈટમ નંબર ૧૬ પર કરવામાં આવ્યો છે, જે નાણાં અધિનિયમ, ૧૯૬૫ દ્વારા બદલવામાં આવ્યો છે.મૂલ્યાંકનકર્તાનો દાવો હતો.આવકવેરાના અધિકારી દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવ્યો.આકારણી વર્ષ ૧૯૬૭-૬૮ માટે કરદાતાઓની કુલ આવક રૂપિયા ૧૧,૦૦,૮૮૫ નક્કી કરવામાં આવી હતી.કરદાતાએ કલમ ૮૦-ઈ હેઠળ સ્ટ્રોબોર્ડના ઉત્પાદનમાંથી આવક તરીકે મેળવેલા રૂપિયા ૭,૫૦,૩૧૬ ની હદ સુધી રાહતનો દાવો કર્યો હતો.આ જ રીતે આવકવેરાના અધિકારીએ આ દાવાને આ આધાર પર નકારી કાઢ્યો હતો કે કરદાતાને પ્રાથમિક ઉદ્યોગ તરીકે વર્ણવી શકાતો નથી.આવકવેરાના અધિકારીએ એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે સ્ટ્રોબોર્ડનું ઉત્પાદન મૂલ્યાંકન ૧૯૬૬-

૬૭ અને ૧૯૬૭-૬૮ ને લગતી સંબંધિત અનુસૂચિમાં 'કાગળ અને પલ્પ' શબ્દો દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યું ન હતું.

કરદાતા ત્રણ મૂલ્યાંકનોના સંદર્ભમાં આવકવેરાના અપીલ સહાયક કમિશનર સમક્ષ હાજર થયા હતા, પરંતુ અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ત્રણેય કેસોમાં દાખલ કરવામાં આવેલી બીજી અપીલમાં, મૂલ્યાંકનકર્તાની અરજી કે સ્ટ્રોબોર્ડનું ઉત્પાદન એ પ્રાથમિકતા ધરાવતો ઉદ્યોગ હતો તે સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો અને અપીલ ટ્રિબ્યુનલે એવું માન્યું હતું કે મૂલ્યાંકનકર્તા તેના દ્વારા દાવો કરાયેલ વૈધાનિક છૂટ મેળવવા માટે હકદાર છે. મહેસૂલના કહેવા પર, ટ્રિબ્યુનલે તેના અભિપ્રાય માટે નીચેના પ્રશ્નો હાઈકોર્ટને મોકલ્યા હતા:

"મૂલ્યાંકન વર્ષ ૧૯૬૫-૬૬

શું હકીકતો પર અને કેસના સંજોગોમાં, અપીલીય ટ્રિબ્યુનલે કાયદામાં એવું માનવું યોગ્ય હતું કે 'સ્ટ્રોબોર્ડ' શબ્દ 'કાગળ અને પલ્પ' શબ્દ દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યો છે, જે નાણાં અધિનિયમ, ૧૯૬૫ (૧૯૬૫નો અધિનિયમ નંબર એક્ષ) ની પ્રથમ અનુસૂચિના ભાગ ૩ સાથે વાંચેલા ભાગ I ના ફકરામાં દેખાય છે?

મૂલ્યાંકન વર્ષ ૧૯૬૬-૬૭ અને ૧૯૬૭-૬૮

શું હકીકતો પર અને કેસના સંજોગોમાં, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ કાયદામાં લડત આપી રહ્યું હતું કે 'સ્ટ્રોબોર્ડ' આવકવેરો અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની પાંચમી અનુસૂચિની આઈટમ ૧૬માં દેખાતા 'કાગળ અને પલ્પ' શબ્દ દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે અને કાયદાની કલમ ૮૦-ઈ હેઠળ કરદાતાના દાવાને મંજૂરી આપવામાં આવે છે?

ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું છે કે સ્ટ્રોબોર્ડ ઉદ્યોગ આવકવેરાના કાયદાની સંબંધિત અનુસૂચિમાં દેખાતા 'કાગળ અને પલ્પ' અભિવ્યક્તિમાં આવરી લેવામાં આવ્યો છે અને તેથી તેણે તેને સંદર્ભિત પ્રશ્નોના હકારાત્મક, કરદાતાની તરફેણમાં અને મહેસૂલ સામે જવાબ આપ્યા છે.

આપણી સામે એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું સ્ટ્રોબોર્ડને સંબંધિત મૂલ્યાંકન સાથે સંબંધિત અનુસૂચિમાં ઉલ્લેખિત 'કાગળ અને પલ્પ' અભિવ્યક્તિમાં આવી શકે છે.નવા ઉદ્યોગોની સ્થાપનાને પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુથી છૂટની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, અને ઉદ્યોગો તે છે જે સંબંધિત અનુસૂચિમાં વર્ણવેલ છે.આપણને એવું

લાગે છે કે જ્યારે અનુસૂચિ 'કાગળ અને પલ્પ' નો ઉદ્દેશ કરે છે ત્યારે તેઓ હકીકતમાં કાગળ અને પલ્પ ઉદ્યોગનો ઉદ્દેશ કરવાનો ઇરાદો ધરાવે છે.આમ હોવાથી, આગામી પ્રશ્ન એ છે કે શું સ્ટ્રોબોર્ડ ઉદ્યોગને કાગળ અને પલ્પ ઉદ્યોગના ભાગ તરીકે વર્ણવી શકાય છે.અમારા મનમાં કોઈ શંકા નથી કે તે કરે છે.આ અભિવ્યક્તિનો વ્યાપક ઉપયોગ કરવામા આવ્યો છે.એ યાદ રાખવું જરૂરી છે કે જ્યારે ઔદ્યોગિક-પ્રવૃત્તિને પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુથી કરવેરાના રાહત દરની જોગવાઈ કરતા કાયદાના સંદર્ભમાં જોગવાઈ કરવામાં આવે ત્યારે કાયદાની ભાષા પર ઉદાર બાંધકામ મૂકવું જોઈએ.આપણી સામેની સામગ્રીમાંથી, જેના પર આપણે કાળજીપૂર્વક વિચાર કર્યો છે, તે જ એકમાત્ર વાજબી નિષ્કર્ષ પર પહોંચવું જોઈએ.આ કેસ.ઉચ્ચ અદાલતે ૩૧ મે, ૧૯૫૪ના રોજ કરદાતાને જારી કરાયેલા લાઈસન્સનો ઉદ્દેશ કર્યો છે કે કરદાતાનું વચન ઉદ્યોગ (વિકાસ અને નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૧ની કલમ ૧૦ની દ્રષ્ટિએ નોંધાયેલું હતું અને લાઈસન્સમાં આપવામાં આવેલી વિગતો જાહેર કરે છે કે તે અનુસૂચિ ઉદ્યોગ સાથે સંબંધિત છે જેમાં ન્યૂઝપ્રિન્ટ, પેપરબોર્ડ અને સ્ટ્રોબોર્ડનો સમાવેશ થાય છે.ઉચ્ચ અદાલતે એવા સંજોગોનો પણ ઉદ્દેશ કર્યો છે કે સ્ટ્રોબોર્ડ બનાવવાની પ્રક્રિયા કાગળના ઉત્પાદન જેવી જ છે.ઉદ્યોગ (વિકાસ અને નિયમન) અધિનિયમમાં 'કાગળ અને પલ્પ' અભિવ્યક્તિમાં પેપરબોર્ડ અને સ્ટ્રોબોર્ડનો સમાવેશ થાય છે.અમારું ધ્યાન મૂલ્યાંકન વર્ષ ૧૯૬૪-૬૫ સાથે સંબંધિત એન્ટ્રી તરફ દોરવામાં આવ્યું છે જે 'કાગળના ઉત્પાદનો સહિત

કાગળ અને પલ્પ' ની વાત કરે છે અને એવું કહેવામાં આવે છે કે સ્ટ્રોબોર્ડ દેખીતી રીતે 'કાગળ' શબ્દના કુદરતી અર્થમાં નથી.અમને નથી લાગતું કે રજૂઆત ગંભીર વિચારણાને પાત્ર છે.ન્યૂઝપ્રિન્ટ, પેપરબોર્ડ અને સ્ટ્રોબોર્ડનો પ્રવેશમાં ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે જેથી તે સ્પષ્ટ થઈ શકે કે તેઓ 'કાગળ' શબ્દના અર્થમાં સામેલ છે.

અમારા ચુકાદામાં, ઉચ્ચ અદાલત તેનો મત લેવા માટે લડી રહી છે, અને તેથી, અપીલને નકારી કાઢવી જોઈએ.

અપીલ ખર્ચ સાથે નકારી કાઢવામાં આવે છે.

એન. પી. વી.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.